

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

➡ List in oglasi se plačujejo naprej. ➡

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Še en pozdrav belokranjski železnici.

Pozdravljena gospoda slavna!
To, kar želeli smo izdavna
se danes vendar izpolnjuje,
ko glas železnice se čuje.
Slovenska domovina naša
se s kraji krasnimi ponaša.
Promet po mnogih mestih že
živahno bujno nam cvete.
I ta Dolenjske zali del
odzdaj se više bo povspel.
Kot biser skrit je bil doslej,
a svetu bode znan poslej.
Naj tujci sem se pripeljajo,
da zemljo našo bolj spoznajo.

Pozdravljen vlak železni bodi,
danes prvič sled te semkaj vodi!
Prinašaj nam prosvete plod,
kadar pride k nam te pot!
Nič slabega s teboj ne pridi,
le to naj naše ljudstvo vidi,
kar širni svet spozna za pravo,
kar je telesu, duhu zdravo!
Železnica le dalje hiti,
saj danes hočeš daleč priti!
Tja v karlovško trdnjavo greš.
In kadar tjakaj dol dospeš,
pozdravi srčno nam Hrvate,
preljube naše rodne brate.

A Vam, dežele poglavar,
ki Vam le blagor naš je mar
presrečna hvala naj Vam bo,
ki naklonili ste nam to!
Požrtvovalnost Bog naj plača,
skrb z blagoslovom Vam povrača.
O Bog, ohrani mnoga leta
deželi skrbnega očeta!

Delegacije.

(Nadaljevanje.)

V svrhu obravnavanja in sklepanja
skupnih zadev, katerih torej ne more no-
bena državna polovica sama zase obrav-
navati in sklepati, odpošlje vsaka polovica
takozvane delegacije, bodisi v Budapest,
bodisi na Dunaj. Delegacije štejejo vsaka

po 60 članov. Naš državni zbor jih določi
na ta način, da izvoli gosposka zbornica
20 članov z nadpolovično večino, poslanska
zbornica pa izvoli 40 članov tako, da iz-
volijo poslanci posameznih dežel določeno
število delegatov, n. pr. Kranjska 1, Šta-
jerska 2 itd. Razven tega izvoli vsaka zbor-
nica tudi namestnike in sicer gosposka 10,
poslanska 20. Volitve se vrše vsako leto.

Delegacije, t. j. avstrijsko in ogersko,
skliče vsako leto cesar, ki določi tudi kraj
zborovanja. Ta se določi vedno tako, da se
menjuje Dunaj in Budapest. Vsaka dele-
gacija zboruje sama zase in izvoli svoje
lastno predsedstvo ozir. vodstvo sploh. V
področje delegacije spadajo samo skupne
zadeve.

Da sklep velja, je potrebno soglasje
obeh delegacij in cesarjeva sankcija t. j.
potrjenje. Vsaka delegacija naznani svoj
sklep pismeno drugi delegaciji potom
predsedstva, in sicer avstrijska v nemškem,
ogerska v ogerskem jeziku. Vsaka dele-
gacija pa lahko tudi predlaga skupno sejo
obeh delegacij, ki se šele tedaj uresniči,
ako ga druga delegacija sprejme. Sprejeti
ga pa mora takrat, ako ste si že trikrat
pismeno naznanili svoje sklepe o eni in
isti zadevi, a kljub temu ne morejo priti
do soglasnega sklepa. Pri taki skupni seji
predsedujeta ogerski in avstrijski dele-
gacijski predsednik po vrsti. Sklepi pa so
v tem slučaju veljavni, ako ste navzoči
vsaj dve tretjini članov vsake delegacije,
kljub temu pa od vsake delegacije jednako
število, in je oddana nadpolovična večina
glasov.

Da so posamezne delegacije same
zase sklepčne, je potrebna navzočnost 30
članov; sklepi pa so veljavni pri nadpolo-
vični večini glasov. Kakor so poslanci
imun, t. j. v gotovih ozirih neodgovorni, so
tudi delegati. Istotako so tudi seje javne.

Omenjamo naj še, da imajo tudi dele-
gacije pravico klicati skupne ministre
na odgovor. Osobito imajo delegacije pravo
staviti ministre na zatožno klop vsled
morebitnih nepravilnosti. Vsaka delegacija
lahko zase stavi tak predlog, ki pa šele
obvelja, ako ga sprejme tudi druga dele-

gacija. V tozadevno sodišče pa voli vsaka
delegacija po 24 pravaveših mož iz svoje
državne polovice, ki pa ne smejo biti člani
delegacij. Vsaka delegacija ima pa pravico
12 od druge delegacije izvoljenih sodni-
kov odkloniti.

Gospodarstvo.

Vspehi naše živinoreje.

V živinoreji lezemo počasi naprej.
To nam je pokazalo tudi zadnje premo-
vanje in licenciranje bikov, ki se je vršilo
v Kandiji. Merodajna za nadaljni razvoj
naše živinoreje je na vsak način reja bikov
in ta reja je še zmeraj pomanj-
kljiva, pomanjkljiva kar se tiče števila
in kar se tiče kakovosti živali. Da je
dandanes težko dobiti gospodarja, ki bi se
hotel pečati z rejo bika, to je resnica;
zaraditega se da prav lahko opravičiti
pomanjkanje bikov, zlasti ker se zakon v
tem oziru nič ne izvaja. Ali da redimo
pri nas še zmeraj vsakovrstne živali
in da se licencirajo po tolikih letih
zakona tudi živali, ki se kraju in domači
živini nič ne prilegajo, to je žalostno. Li-
cencijska komisija ima težavno stališče,
ker se mora na vse okolnosti ozirati, vendar
se mora tudi ona držati gotovih načel,
sicer trpi vsa reja in ves trud tistih čini-
teljev, ki delujejo za smoterni napre-
dek naše reje. Pri nas se imajo rediti le
biki enobarvnega plemena. Tako zahteva
tudi zakon. Na to bi se moralo pri licen-
ciranju strožje gledati, kakor se gleda. Kaj
pa naj dobrega zraste po črnilastih bikih,
ki so čisto pomešane krvi? Če hočemo
smotno pospeševati našo živinorejo in pod-
pirati težnje živinorejske zadruge, ne
smemo takih živali dopuščati!

V tem oziru je treba zavednosti
pred vsem tudi našim živinorejcem. Kdor
hoče bika doma zrediti, naj ve, kako
žival mu je privezati za tako
rejo. Človek se mora za glavo prijeti,
če vidi, kako lepi junčki se prodajajo v
mesnico in kake živali se po drugi strani
odločijo in rede za bike. Tako ne smemo

delati! Vsak bikorejec mora vedeti, zakaj
se gre in kaka teleta naj se puščajo za
pleme. Drugače ne pridemo naprej!

Nekatere živali, ki so bile postavljene
na ogled, so prav živo pokazale, da so iz
kraja, kjer je pomanjkanje krme doma,
pa tudi pomanjkanje strežbe. To je velika
napaka. Brez zadostne krme in strežbe
ni misliti na uspešno rejo živine.

Poudarjati je slednjič pa tudi to, da
niso pripeljali vsi poklicani živinorejci svoje
bike na ogled. Izgovor, da niso vedeli za
licenciranje, ne more veljati, ker so župan-
stva gotovo skrbela za to, da se je vsa
stvar zadostno razglasila. Rohrman.

Naši zakladi leže v zemlji.

Drevesa ne rasto do neba in tudi naši
pridelki se ne dajo poljubno zvišati. Vsaka
stvar ima svoje meje. To je vsem dobro
znano. Vendar pa ne smemo misliti, da
smo pri nas dosegli že to mejo z našimi
pridelki in da se ne da nič več doseči pri
našem poljedelstvu.

Le pogledjmo naše pridelke in dajmo
jih primerjati s pridelki drugih krajev in
dežel. Pa bomo našli, da so naši pridelki
slabši, da se pri nas manj pridelava in da so
naši pridelki tudi sami na sebi manj vredni.

Ali je temu kriva naša zemlja? Ali
podnebje? Ne eno, ne drugo. Res je sicer,
da se pridelki obračajo po letinah in da
te niso zmeraj dobre, ali da so naši pri-
delki v obče bolj pomanjkljivi, temu smo
tudi sami krivi, temu je kriv naš neza-
dosten napredek v obdelovanju, gnojenju
in izboljševanju zemlje.

Le pogledjmo na naše njive! Kako
pomanjkljivo, plitvo in površno se še ob-
deljujejo, kako slabo in nezadostno se gnoje!
In koliko kamnitih prostorov še čaka
čiščenja in zboljševanja! Le pogledjmo
na naše travnike! Kako lačni so in kako
potrebni in hvaležni bi bili dobrega gno-
jenja in obdelovanja! In koliko več bi se
lahko dobilo s pomočjo osuševanja!

Naša zemlja ima še vsepovsod bogate
zaklade v sebi. Treba jih je le poiskati!
Naši njivski in travniški pridelki se dajo

LISTEK.

Je li spadala kdaj mokronoška župnija po pravu pod kostanjeviški samostan?

Spisal prof. Steklasa.

V novomeškem kapitelskem arhivu
sem našel med neurejenimi listinami tudi
tole zanimivo pismo¹⁾ kostanjeviškega opata
Jurja Zagošena²⁾ ter ga priobčujem tukaj
v celoti v slovenskem prevodu: „Obleko
Kristusovo kanijo meščani (oppidani) Dole-
njega Mokronoga (inferioris Nassenfufes)
podeliti, ko se trudijo, da od telesa župnije
nesmotreno odtrgajo tamošnjo kapelo (vi-
karijatno). Vzrok pa je ta, ker nisem
izročil župnije M. Voletu z obzirom na
neke zapreke od moje strani pa tudi od
strani nekih drugih; zato so za osveto

nered provzročili: to mesto pa spada v
duhovnih stvarih s polnim pravom pod
meni poverjeni samostan. Zato prosim od-
ločno prečastnost našo, da odbijete, kolikor
se more, privolitev njihovih nedopuščenih
zahtev, jaz bodem v kratkem zahteval
svoje pravo, kakor se spodobi. Priporočam
se vaši prečastnosti ter želim, da se dobro
počutite. Dano v samostanu Zdenec Marije
(Fontis Mariae) 29. aprila 1646. Prečast-
nosti vaši udani sluga Juri opat.“

Na drugi strani pisma nad naslovom
proštu novomeškemu Francu Mravu (1639
do 1650) stoji napisano: „Ugovor gospoda
opata iz Kostanjevice glede vikarijata Dole-
njega Mokronoga, ki pa nima podloge
radi raznih pravic, ki so temu protivne.“
Prošt Franc Mrav je tedaj dobro vedel,
da kostanjeviški opat nima pravice pri-
svajati si patronat nad vikarijatom mo-
kronoškim ter mu je tudi bržkone v tem
zmislu odgovoril na njegov ugovor.

A kako, da si je kostanjeviška opatija
prisvajala patronat nad mokronoškim vika-
rijatom? To prisvajanje stoji v zvezi s
patronatom, ki ga je imela kostanjeviška

opatija nad trebeljsko župnijo. Patronatsko
pravo nad trebeljsko župnijo je podelil
koroški vojvoda Oton opatu Ivanu (1321
do 1333), katerega je imenoval tudi za
svojega kapelana, 3. aprila leta 1331. V
darovni listini (izvirnik se nahaja v de-
želnem muzeju kranjskem) stoji zapisano,
da je podelil to pravo vojvoda Oton v
sporazumu s svojim bratom Albertom, voj-
vodom avstrijskim in štajerskim, cerkvi
sv. Petra v Mokronogu (ius patro-
natus ecclesie beati Petri in Nazzenfuz).
To je pa župnijska cerkev na Trebelnem.
Župnija trebeljska spada med starejše
župnije na Kranjskem. Že leta 1249 se
imenuje trebeljski župnik Oto (plebanus
Otto de Nazzenfuz), a verjetno je, da je
bila tukaj župnija ali vikarijat že mnogo
poprej. Izločena pa je bila ta cerkev najbrž
iz veležupnije Belacerkev. Nemško ime
Nazzenfuz, kakor se navaja v listini voj-
vode Otona, pomeni brez dvoma Trebelno,
ker le tamkaj je bila župnijska cerkev,
posvečena sv. Petru, a v bližini je stal
grad mokronoških vitezov (Nazzenfuz),
poznatih že v 12. veku, pa je dobilo Tre-

belno po teh vitezihi tudi nemško ime.
Kesneje se je zvalo Trebelno v nemškem
jeziku Oberrassenfuss (Gorenji Mokronog)
kakor pravi Valvasor (XI. 425) le za raz-
liko od pravega Mokronoga (Nassen Fuss,
Madipedium). Za razliko so pisali kesneje
po uradih tudi Dolenji Mokronog (Unter
Nassenfuss). Ljudstvo pozna pa le Trebelno
in Mokronog ter trebeljsko in mokronoško
župnijo. Poprejšnja trebeljska župnijska
cerkev sv. Petra je od l. 1803 podružnica,
ker je bila tega leta dogotovljena nova
sedanja župnijska cerkev sv. Križa.

Kostanjeviški opat se tedaj ni mogel
pozivati radi imena župnije trebeljske
(Nassenfuss), nad katero je imel po že
omenjeni listini od vojvode Otona neome-
jeno patronatsko pravo, tudi na tako pravo
nad vikarijatno cerkvijo v Dolenjem Mo-
kronogu (inferioris Nassenfufes), kakor ga
nazivlje v svojem pismu, nego le na tem
predsodku, da je spadala vikarijatna cerkev
v Mokronogu pod trebeljsko župnijo, kakor
zares sam trdi v svojem omenjenem ugo-
voru, ki ga je pisal novomeškemu proštu.

(Dalje sledi.)

¹⁾ Pismo pod signaturo Q Nro. 2 je pisano na
poldrugi poli čvrstega papirja ter dobro ohranjeno.

²⁾ Opat Juri Zagošen (1641—1660) je bil jako
podjeten ter je skrbel za blagostanje svojega samostana
ves čas svojega predstojništva z vedno enako vnemo.
Bil je posebno izvrsten sadjar.

še povsod povzdigniti. Saj se o tem tudi lahko sami in doma prepričamo. Zakaj pa imajo nekateri naši gospodarji in sosedje bolj skrbno obdelana zemljišča in boljše pridelke? Iz enostavnega vzroka, ker so boljši poljedelci in ker znajo svojo zemljo z bolj skrbnim obdelovanjem in gnojenjem pripraviti do večje rodovitosti! Kakor imamo med nami boljše živinorejce, ki imajo polne hleve lepo rejene in boljše živine, tako imamo med nami tudi boljše poljedelce, ki se lahko ponašajo z boljšimi pridelki. Pa tudi tem je še pot odprta za daljnji napredek!

Misel, ki se tu pa tam sliši, da se ne da v poljedelstvu nič več doseči, je čisto napačna in brez vsake podlage. Kdo drug pa naj daje potrebni kruh za potrebe življenja, ki se nam od dne do dne množe, kakor naša zemlja? Povsod v zemlji se nahajajo še zakladi, ki so skriti in katere je treba dvigati z dobrim obdelovanjem in dobrim gnojenjem. Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Preskušnja škropilnic. Novomeška podružnica je priredila v ponedeljek 11. maja preskušnjo sadnih in trtnih škropilnic. Razstavljenih je bilo 24 škropilnic. Splošna sodba je bila ugodna. Kot najbolj prikladne za naše vinogradnike in deloma tudi z ozirom na ceno najbolj priporočljive so se označile sledeče škropilnice: „Austria“ tvrdke Nechvile na Dunaju (vsebina 13 l, cena 29 K); „Pirchova škropilnica“ tvrdke Pirch v Mariboru (vsebina 20 litrov cena 54 K); „Hydrolina“ tvrdke Nechvile (vsebina 15 l, cena 32 K 50 v); „Danubia“ tvrdke Heller na Dunaju (vsebina 16 l, cena 40 K); kot izvrstna škropilnica se je tudi spoznala „Švicarska škropilnica“ tvrdke Heller, katera je zelo podobna Pirchovi škropilnici, le njena cena je višja (66 K). Vse te škropilnice imajo močan pritisk in razpršijo galico prav na drobno. Tudi druge škropilnice so bile dobre, zastajale so pa vsled razmerno višje cene ali pa vsled manj pripravne ureditve. Kdor bi pa hotel imeti prav po ceni škropilnico, za tega bi bile primerno podobno izdelani „Konkurenčna škropilnica“ tvrdke Nechvile (vsebina 17 l, cena 22 K) in Jesserniggova škropilnica iz Stockeraua (vsebina 17 l). Za škropljenje sadja bi bile prikladne vse imenovane škropilnice, posebno pa „Hydrolina“ in „Pirchova škropilnica“. Ako se doda škropilnici 3 do 4 m dolg bambusov drog, skozi katerega gre cev z razpršilnikom, moremo poskropiti tudi najvišja drevesa, ne da nam je treba stopiti na lestvo. (4 m dolg drog stane 10 K.) V prvi vrsti bi pa bilo priporočati za sadno drevje one vrste škropilnice, katere se napolnijo s tlakom, to je s posebnimi pumpami. Ker stoji v takih škropilnicah tekočina pod močnim pritiskom, razprši tudi zadnjo kapljico galice, brez da bi bilo treba kaknega pumpanja med škropljenjem. Posebno pri pravno je to, da imamo pri teh škropilnicah obe roki prosti za drog. Najbolj je ugajala izmed teh škropilnic „Automata“ tvrdke Nechvile (vsebina 14 l, cena 43 K in pumpa za polnjenje 25 K posebej). Cenejše bi bile „Auto-Hydrolina“ (za 8 l 35 kron, za 3 l pa 29 kron). Pri „Auto-Hydrolinah“ sicer ni treba posebne pumpe za polnjenje, toda vsakokratno polnjenje je dosti bolj zamudno kot pri Automati. Za majhne razmere, če nam je treba poskropiti samo par dreves, je izvrstna škropilnica „Flora“ tvrdke Nechvile (za 2 l 16 K, za 1 l 14 K). Ako podaljšamo cev, je mogoče poskropiti tudi najvišje drevo s to malo škropilnico. Seveda zahteva vsakokratno polnjenje precej časa.

Za posestnike večjih sadovnjakov je pa najpripravnejša škropilnica „Unikum“. Pritisk je tako močan, da škropila lahko istočasno 2 delavca vsak s svojim drogom tudi najvišje drevje. Cena, ki je odvisna od opreme škropilnice, znaša od 56 do 136 kron. Končno bodi še omenjeno, da

je razstavila tvrdka Heller celo vrsto škropilnic, le „Corone“ ne, katera se pri nas še vedno na vseh vogalih ponuja.

R. Zdolšek.

Vinogradniški tečaji. Kakor vsakoletno, priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalicky, tečaj meseca junija poletne vinogradniške tečaje na prostem v vinogradih, kjer bode praktično poučeval v zelenem cepljenju trt, zatiranju trtnih škodljivcev, kakor tudi o raznih vinogradniških delih in zadevah. Tak pouk se vrši: V ponedeljek, dne 8. junija ob 2. pop. na Tičnici, obč. Št. Jernej; v torek, dne 9. junija ob 2. pop. v „Gradišću“, obč. Trebnje; v sredo, dne 10. junija ob 1. pop. v „Zadragi“ obč. Št. Rupert; v petek, dne 12. junija ob 2. pop. v gori Ljuben pri Uršnih Selih, vse na Dolenjskem. — V nedeljo, dne 14. junija ob 3. pop. na Lokvici; v ponedeljek, dne 15. junija ob 8. zjutraj v Čepļah-Podgori, pop. ob 3. uri v Starem trgu; v torek, dne 16. junija ob 8. zjutraj v Dolu; v sredo, dne 17. junija ob 8. uri zjutraj v Radencah, ob 2. pop. na Sinjem Vrh; v četrtek, dne 18. junija ob 8. zjutraj na Vinici v Belikrajini. — V ponedeljek, dne 22. junija ob 2. pop. v Sv. Križu; v torek, dne 23. junija ob 8. zjutraj na Polšniku, okraj Litija, pop. ob 4. v Št. Jurju pod Kumom, okraj Radeče na Dolenjskem.

Živinorejska zadruga za novomeško okolico v Kandiji ima svoj občni zbor v ponedeljek, 15. junija t. l. ob 9. dopoldne v prostorih gostilne g. župana v Kandiji s sledečim sporedom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Poročilo o izvršeni reviziji zadruge. 5. Potrjenje računskega zaključka za l. 1913 in 6. Predlogi za delovanje zadruge l. 1914. Vabimo vse p. n. člane, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Preskušnja kosilnih strojev na Grmu. To nedeljo 7. junija ob 3. popoldne se priredi na kmetijski šoli na Grmu preskušnja kosilnih strojev „Deering“, „Cormick“, „Automata“ in „Meba“. Kdor se zanima za košnjo s stroji, si lahko v nedeljo ogleda, kako so ti stroji sestavljeni in kako delajo.

Preskušnja škropilnic in žveplalnikov se bode ponovila v nedeljo dne 7. t. m. Kdor se zanima za razne škropilnice in žveplalnice, naj pride ta dan ob 3. uri popoldne na Grm.

Politični pregled.

Prometno konvencijo sta sklenili Avstro-Ogerska in Bulgarija; dogovor ima namen izogniti se Srbiji in ustvariti direktno prometno zvezo med obema državama.

Seja vodstva S. L. S. za Kranjsko se je vršila dne 2. t. m. v Ljubljani. Med drugim se je sklenilo razširiti izvršilni odbor s tem, da se je pritegnilo par članov iz bolj oddaljenih krajev.

Albanci proti Italiji. V Skadru je razpoloženje muslimanskega in katoliškega prebivalstva proti Italijanom zelo neugodno. Po mestu širijo plakate proti obisku italijanske šole.

V delegaciji je opozarjal v armadnem odseku poslanec dr. Korošec na dejstvo, da se vporabljajo v tržaški ladjedelnici večinoma italijanskega kraljestva podaniki, slovanski in primorski laški delavci pa ne dobe doma dela in pozival vlado, da v tem napravi red. Dr. Krek pa je obširno govoril med drugim o pomenu Bosne za Avstrijo in Jugoslovane.

Neumestna konkurenca.

Letošnja letina, hvala Bogu, dobro kaže tudi po Dolenjskem; le vreme žalibog zadnji čas zelo nagaja. Zato je pomanjkanje kmečkih moči, ki že itak občutno tare našega kmeta, ob tem neugodnem vremenu še hujše; osobito se pritožujejo naši belokranjski gospodarji. Po nekod že

plačujejo zadnji čas vinogradniškim delavcem po 3 do 4 K na dan s hrano in pijačo vred. Da se potem kmetijstvo več ne izplača, je čisto naravno; iti mora neizogibno v propad.

Tako visoke mezde pa niso samo posledica pomanjkanja delavskih moči, ampak morda še veliko bolj pomanjkanja organizacije. Naši gospodarji, osobito pa gospodinje, so v tem oziru sami največ zagrešili. Čisto brez potrebe so mezde zviševali in zviševali, samo da so dobili delavce za oni dan, za katerega so se odločili. In vendar s povišanjem niso pomagali sebi morda več kakor enkrat. Za drugi ali tretji dan je ponudil že morda njegov sosed ravno toliko, če ne celo več, in pritegnil je delavca na-se. Oba pa imata vsled tega trajno škodo, ker je odslej zahteval vsak tamošnji delavec tako visoko mezdo. Taka konkurenca je škodljiva in naravnost nesmiselna.

Več delavcev, kakor jih vas ima, s takim povišanjem še nikjer niso ustvarili, še manj pa privabili od drugod. Kolikor delavskih moči vas ima, so itak na razpolago, če ne danes, pa jutri; na en dan pa itak vsi gospodarji ne morejo vsega opraviti. Taka konkurenca med gospodarji je torej čisto nepotrebna, da, naravnost umazana. To naj naši gospodarji dobro premislijo in naj ne kopljejo s takimi umazanim povišanjem mezd samemu sebi groba.

Visoke mezde in predrago hrano pa je zakrivila v veliki meri tudi neka neumestna bahavost. Posebno naše gospodinje imajo veliko na vesti glede delavske hrane in pijače. Kolikokrat so gospodinje iz same bahavosti začele delavcem ponujati mesto koruznega kruha, bel kruh, mesto jabolčnega mošta, vino in nazadnje celo mesto navadne kmečke hrane, meso! Posledica tega je bila, da so se delavci temu privadili in nazadnje sami to zahtevali. Sedaj naše gospodinje tožijo, kako težko je preživiti delavca, a istočasno zopet naprej greše in obetajo delavcem še boljšo hrano.

Gospodarji in gospodinje naj vendar premislijo, da je tako brezmiselno zviševanje delavskih mezd le posojilo na visoke obresti, ki bo moralo nujno naše kmetije pograti na boben. Naj se spametujejo tudi razni mestni in trški gospodje, ki imajo zunaj posestva, da ne bodo brez potrebe zviševali mezd in oškodovali same sebe, še bolj pa našega kmeta.

Ta žalostna konkurenca nas pa zopet potrjuje v prepričanju, da bo treba čimprej organizirati i kmeta i njegovega delavca, da se potem organizacij ustvarijo zdrave razmere. Saj so že povsod organizirani delavci in delodajalci, zakaj bi pa pri kmetijstvu ne bili! Ako druge podobne organizacije določujejo sporazumno meje med delodajalci in delojemalci, zakaj bi jih pri kmetijstvu ne! Tudi na kmetih bo treba potom podobnih organizacij sporazumno določiti „normaltarif“ za mezdo in hrano, sicer bosta propadla oba, kmet in delavec.

Kip sv. Urbana na Trški gori.

(Konec.)

Cerkvica Matere Božje na Trški gori slovi po vsem Dolenjskem kot najlepša podružnica. S pristranim zaupanjem prihajajo od vseh strani pobožni romarji večkrat v letu v to milostno cerkvico, v kateri je prejelo že nešteto ljudi dušnih in tudi telesnih dobrot po priprošnji Marije. Tako se je zbralo tudi na binkoštni ponedeljek v kljub slabemu vremenu veliko ljudstva na tem prijaznem hribu, katerega diči prav letos v izredni lepoti nadepolna trta s svojimi bogato obloženimi grozdiki. Toda letos niso prišli romarji samo na običajni binkoštni shod, počastit nebeško Kraljico, ampak privabil jih je še drug praznik. Vršilo se je namreč slovesno blagoslovljenje novega kipa sv. Urbana, varuha vinogradov, kakor

sem pisal v dveh preteklih številkah „Dolenjskih Novic.“

V četrtek, 28. maja, so pripeljali na Trško goro ključar Zupančič in njegov sin iz Lešence ter Kastelic iz Mačkovca soho sv. Urbana ob potrkavanju zvonov in streljanju topičev. Med potjo je sicer nagajal nekoliko dež, toda škode ni napravil in nam tudi ne kalil veselja. — Na sredini pota, pri zidanici g. Marenčiča, pa je prijazno postregel s pristno kapljico občeznani posestnik Janez Bučar starejši. — Ključarju in možem, ki so radevolje in brezplačno pripeljali kip na goro in vsem, ki so kakorkoli pomagali pri postavljanju kipa, kličem: Bog jim poplačaj stoterokrat!

Potrkanje zvonov in gromeči topiči na obeh binkoštnih praznikih pa so radostno naznanjali, da se ima goditi na Trški gori nekaj nenavadnega. Na binkoštni ponedeljek ob 10. uri je milostljivi gospod prošt dr. Seb. Elbert slovesno blagoslovil kip sv. Urbana z asistenco prečast. gg.: župnika Fr. Vovko in frančiškana P. Akvina. — Pred blagoslovljenjem je pa opisal mil. g. prošt na leci v poljudnem govoru življenje sv. Urbana ter ga priporočal posebno vinogradnikom v čiščenje. Nadalje je naslikal z jedrnato besedo pomen prihoda sv. Duha in razvoj sv. cerkve ter v nemal in vsodbujal verne poslušalce k neustrašenemu in vstrajnemu krščanskemu življenju. — Na to je daroval slovesno peto sveto mašo domači g. župnik, pri kateri so domači pevci in šentpeterske pevke častno izvršili svojo nalogo ter tako zelo povzdignili vso pobožnost. — Mil. g. proštu, preč. g. župniku in preč. g. o. frančiškane poklanjam na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo za ves trud in požrtvovalnost. —

Z udano hvaležnostjo naj tu tudi omenim znano gostoljubnost velespoštovane g. Jos. Bergmanna iz Novega mesta, ki je po cerkvenem opravi lučbeznjivo postregel mil. g. proštu in drugim povabljenim z okusnim kosilom v svoji prijazni gorski hiši. — Pa tudi v mišni vili gosp. Drelseta iz Ljubljane so naši povabljeni gostje preprijazen sprejem.

Pri tej slovesnosti smo imeli priliko občudovati naše dolenjsko in posebno šentpetersko ljudstvo. Ono je zares dobro in globoko verno ter udano sv. cerkvi in vsled čednostnega nramnega življenja zdrave, čvrste, krepke in prijetne zunanosti. — Vse se je veselilo in radovalo nad kipom sv. Urbana, ki naj bode v ponos in kras trškogorski cerkvici in vsej župniji šentpeterski. Prenatlačena cerkev je bila zopet očitni dokaz, da je naše milo slovensko ljudstvo vsikdar vneto za vse nove in blage naprave in da se ne ustraši ne slabega vremena, ne truda in tudi ne stroškov, če gre odzvati se povabilom in željam svojih dušnih pastirjev. In takšno ljudstvo je vse hvale vredno. Zato bo pa prosil sv. Urban, da bi Bog i v bodoče bogato razlival svoj blagoslov na vinske gorice in vinogradnike ter nam vsem naklonil časno in večno srečo.

Ne upam si sicer nadlegovati cenjene bralce s svojimi prošnjami za podporo, saj se dandanes že itak mnogo prosi za različne namene in vem, da ljubega denarja povsod primanjkuje, a vendar ponižno pripomnim, če bi bil komu sv. Urban posebno pri srcu in v dobrem spominu in bi bil vsled tega voljan tudi kaj darovati za ta kip, da se vsak najmanjši darček hvaležno sprejme, bodisi v farovžu v Št. Petru ali pa v tiskarni J. Krajec nasl. Dosedanje in poznejše velikodušne darovalce bodem svoj čas objavil v našem listu.

Končam s pristrano željo: Naj bi častil na vse čase rod za rod na Trški gori ne samo Marijo Devico, ampak tudi svetega Urbana! Naj bi vse čase rodile vinske gorice obilo sladkega grozja in zdravega vinčka v gmotni blagor, v srčno razveseljevanje, v razvedrilo in tolažbo, ob enem pa tudi v dušno srečo in zadovoljnost našemu dobremu dolenjskemu ljudstvu!

Urban Horvat.

Domače in tuje novice.

Gospodom dopisnikom! Ker se nam je že parkrat pripetilo, da so nam dopisniki poslali naznanila prepozno, in nam je bilo popolnoma nemogoče objaviti jih, dadi se šlo za nujne stvari, kakor shode, predavanja in podobno, prosimo v interesu stvari same, da se nam take zadeve pravočasno naznanijo. Kdor pa pošlje prepozno, naj ne zameri, če mu točno ne ustrežemo.

Pri provincijalnem kapitelju usmiljenih bratov v Gradcu je bil izvoljen za priporja v Kandiji vnovič P. Polykarp Vavpotič. Prestavljeni so bili pa iz Kandije: Fr. Otokar Arnuš v Tantur (Palestina), Fr. Ksaverij Zaman, Fr. Albert Jaklič, Fr. Dominik Kastelic in Fr. Grande Bratuša v Gradec; Fr. Karl Umek v Št. Vid na Glini; v Kandijo so pa prišli: Fr. Vilibald Belec iz Palestine, Fr. Ladislav Oswalditsch in Fr. Kilian Jakop iz Gradca.

† **Pater Salezij Vodošek**, frančiškan, je umrl dne 30. maja v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji. Veliko je deloval v dušnem pastirstvu, na ljudskih misijonih, in trudil se je s posebno vnemo za dijaštvo. Veliko nadbudnih mladeničev ohranil je na poti čednosti, ki zdaj zavzemajo že visoke službe. Imel je lep pogreb ter je bil pokopan na šmihelskem pokopališču. Bodi mu blag spomin!

Zahvala. Poročali smo že, da je 30. aprila l. l. uničil požar 14. posestnikom v Podhosti hiše z gospodarskimi poslopji. Danes pa spolnujemo veselo dolžnost nasproti svojim dobrotnikom. G. dež. glavar nam je poslal iz svojega zadatno podporo. Na licu mesta, na pogorišču samem so nas tolažili prvo nedeljo po nesreči naši gg. poslanci Lampe, Jarc, Zure in okrajni glavar, nam zagotovili in tudi že izplačali veliko podporo 5050 kron (ne 5500). Dekanijski župni uradi in razni drugi dobrotniki so nam naklonili precejšno svoto. Knez Auersperg, domačini Poljančani so pa darovali mnogo lesa. Marsikatera solza veselja se nam je utrla pri tolikih dobrotah. Vsem omenjenim dobrotnikom zagotavljamo svojo udanost in hvaležnost. Bog jim bodi plačnik!

Andrej Turk — Jože Šercelj — Jernej Poglajen — Alojz Strajnar — Janez Zupančič, pogorelci. — Podhosta pri Toplicah, 1. junija 1914.

Cerkveni tat se je pojavil v sredo, 3. t. m. okrog 1. ure popoldne v kapiteljski cerkvi v Novem mestu. Leseno skrinjico pri velikem oltarju, ki je navadno prazna, je popolnoma razbil. Ono pri misijonskem križu je poskušal odtrgati, pa se mu ni posrečilo. Pri dveh ostalih je okružil zid in kameniti oltar, odnesel pa le nekaj vinarjev, ki jih je iz prve skrinjice dvignil z limanico. Po opisu osebe, ki ga je v cerkvi zalotila, je imel tat obnošeno salonsko suknjo, rujav klobuk in pod pazduho belo culo. Najprej se je skrtil v zvonik, v času pa, ko je šla omenjena oseba klicat cerkvenika, je odšel urnih korakov proti pokopališču. Soditi po sledovih, je „nepridiprav“ nevaren in profесионelen cerkveni tat.

Salezijanzki gojenci v Novem mestu. Na binkoštni ponedeljek so obiskali naše mesto salezijanski gojenci iz Rakovnika pri Ljubljani pod vodstvom svojih vzgojiteljev. Okoli poldneva se je pomikala cela vrsta mladih fantov na novomeški glavni trg z godbo na čelu. Tukaj so fantje čez eno uro delali prav dobro telovadne vaje med igranjem svoje godbe. Popoldne so se podali mimo Šmihela na Grm, kjer so bili gostoljubno sprejeti in so si ogledali zanimivosti grnske šole. Ljudje so kar trumoma stali ob poti in pričakovali salezijansko mladino; posebno so občudovali res dobro izurjenost, s katero so večinoma še mladi fantje proizvajali težke komade. Z večernim vlakom so se odpeljali mladi izletniki nazaj; ljud-

stvo jim je prirejalo navdušene pozdrave. Marsikdo se ni mogel načuditi spretnosti in požrtvovalnosti gg. Salezijancev, ki so tako marsikaterega postopača prelevili v dobrega fanta. Tako delo je res vredno večjega zanimanja in zasluži pač izdatnejše podpore od strani občinstva.

Javno brezplačno cepljenje koz v novomeškem okraju se vrši letos nastopne dni točno ob napovedanem času. Pregledovanje bo ravno ob tednu iste ure:

Narodni dom	Cepilna postaja:	8. junij ob	16. junij ob	Novem mestu dne
deška ljudska šola	"	"	"	"
pri Kosu	"	"	"	"
pred župniščem	"	"	"	"
"	"	"	"	"
šola Virčna vas	"	"	"	"
pred župniščem	"	"	"	"
župnišče	"	"	"	"
pri Rohrmannu	"	"	"	"
pred župniščem	"	"	"	"
šola	"	"	"	"
pri Majzelju	"	"	"	"
pri Zorkotu	"	"	"	"
šola	"	"	"	"

Namen in pomen cepljenja je znan. Otroci, ki se imajo cepiti, naj bodo oblečeni za cepljenje v sveža bela spodnja oblačila (ne nova!) Bolni otroci in otroci stari manj od dveh mesecev se ne bodo cepili. Treba pa je priti otroke, katere se bo vsled bolezni odtegnilo cepljenju, na cepilno postajo opravičiti.

Naredba c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 29. maja 1912 in odlok c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 5. jun. 1912, št. 14.421, opozarja, da se imajo dati osebe, ki so okužbam posebno izpostavljene, kakor strežaji in strežnice javnih in privatnih bolniških zavodov, babice, zasebne strežnice bolnikov, mrliški ogledniki itd., večkrat cepiti; zadošča vsakih 10 let enkrat in pri nastopu službe. Kdor teh se bo dal tedaj zopet cepiti, naj se zgleda v ta namen na eni izmed navedenih cepilnih postaj.

Rudolfovo-Kandija, meseca maja 1914.

Dr. Jos. Buh, okrožni zdravnik.

Mestna hranilnica v Novem mestu.

V mesecu maju 1914 je 272 strank vložilo 126.499 K 26 v, 200 strank vzdignilo 142.310 K 98 v. 3 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 4400 K. Stanje vlog 3.591.722 K 86 v. Denarni promet 668.015 K 22 v. Vseh strank bilo je 1178.

V roko pravice je došel pred par dnevi pobegli suhorski poštar, ki je poveril večje svote zaupanega denarja in izginil v Tolmin.

Prečna. Na binkoštno nedeljo je predstavljalo „Slov. kat. izobraževalno društvo“ v Prečni zgodovinsko igro: Don Ferdinando, strah Avstrije. V nedeljo, 7. junija po nauku se bo igra ponovila. Na programu je tudi petje. Vstopnina je 30 v stojšča, 60 vin. sedeži. Vabimo prav vljudno vse domače in tudi prijatelje iz sosednjih občin.

Nezgoda na novi progi. Na binkoštno nedeljo sta v Črnomlju dva voza tovarnega vlaka skočila iz tira, osebni vlak, ki prihaja ob 6:05 zvečer v Novo mesto, je imel vsled tega 1 tri četrt ure zamude.

Nesreče. Leopold Kastelic, posestnikov sin iz Oble Gorice, župnije Primskovo,

si je zlomil desno roko v podlehtju. — Matija Samsa, posestnik na Gori pri Sordražici, si je pri drvarstvu v gozdu zlomil levo nogo v goleni. — Brata, Janez in Franc Kozlevčar, posestnikova sinova iz Tlake v litijskem okraju, sta se mudila v Tihaboju še ponoči v gostilni pri Zidarju. Ko sta šla iz gostilne, so ju pa napadli štirje pretepači in jima zadali tako hude poškodbe na glavah, da sta oba nezavestna obležala. Vsi ti ponesrečenci se zdravijo v kandijski bolnišnici.

Deželni odbor je sklenil izdelati zakonsko predlogo za deželni zbor, ker ni bilo doseči primernih cen za odkup sveta pri semiški cesti. Glede korektur Zburešmarjeta se je sporazum dosegel in se priredi čimprej razpis zgradbe. Ogled trase za preložitev ceste Poljanska-dolina-Tančagora-Črnomelj bo v kratkem razpisan; povabljeni bodo vse prizadete občine.

Strašna nesreča na morju. Dne 28. maja je vozil parnik „Empress of Ireland“ v zelo gosti megli po reki sv. Lovrenca navzdol. Vsled hudega viharja in goste megle je vozil parnik počasneje. Pred 2. uro po noči se je jel parniku približevati z veliko hitrostjo nek drugi parnik, ki je v trenutku zavozil z velikansko silo v prvega. „Empress“ je dobil take poškodke, da se je v 10. minutah potopil. Takoj so spustili v vodo rešilne čolne in pričel se je divji boj za vstop. Častniki so morali z revolverji v roki odganjati potnike iz prenapolnjenih čolnov, da se niso potopili. Nekateri potniki so skušali v obupnem boju za življenje reko preplavati, a so večinoma obnemogli. — Šele zjutraj sta došla dva rešilna parnika in ponesrečence, v kolikor se niso potopili, sprejela na krov. Vsled prehitrega potapljanja je namreč prehitro odpovedal brezžični brzojav, tako da brzojavi niso mogli dospeti na več strani. — Po zadnjih poročilih je bilo na parniku 1372 potnikov in 260 mož ladijske posadke; rešilo pa se jih je komaj 337, torej je mrtvih okoli 1300. Pred uradi paroplovnega podjetja „Canadian Pacific Railway“, kojega last je potopljeni parnik, se zbira na tisoče ljudstva, ki razburjeno pričakuje podrobnih poročil. Parnik, ki je zadel v „Empress“, se baje ni potopil, ampak veliko oseb rešil.

Solski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmet. družbe kranjske se prične 1. julija 1914 in bo trajal do konca decembra 1914. Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa. Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem ter naj ji priloži: 1. krstni list; 2. domovinski list; 3. šolsko spričevalo; 4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru; 5. uravnoteženo spričevalo. Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih stroških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo pa mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še: 6. ubožni list in 7. potrdilo, da je že najmanj dve leti bil za kovaškega pomočnika. Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se do 15. junija t. l. pošljejo ravnateljstvu podkovske šole v Ljubljani. Kdor dobro prestane skušnjo, more po postavi iz l. 1873. dobiti patent podkovskega mojstra; brez skušnje pa ne more nihče postati podkovski mojster. Pouk v šoli je brezplačen, učenci morajo skrbeti le za hrano ter za potrebne učne knjige. Stanovanje imajo učenci v zavodu. Učenci naj se zglase en dan pred šolskim pričetkom v podkovski šoli na Poljanski cesti. Ker je v slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev, ki bi mogli zdraviti tudi kopitne bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živine in mesa, naj bi skrbela županstva, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača ter živinskega in mesovnega oglednika.

Dopisi.

Iz Mirne peči. Demoliranje stare cerkve je skoro končano; nesreče pri podiranju do sedaj ni bilo nobene. Zidovje, posebno v nižavi, je bilo jako trdno, zidano iz samega kamna z močno malto. Obok v cerkvi in kor je bil narejen iz same opeke, katera se je lepo osnažila in se bo pri novi stavbi porabila kakor tudi kamenje. V zidu se je dobilo več lahkega kamenja, zlasti pri vogalih in oknih, ki so bila svoj čas v gotškem slogu zidana. Vreme za podiranje je bilo, lahko rečemo, ugodno, četudi je semtertje dež nagajal, kar je bilo za delavce dobro, ker vsled vlažnega vremena ni bilo treba prahu požirati. Ta teden začel se je na nekaterih mestih temelj kopati; kakšna bo prst v globini, se bo kmalu pokazalo. G. Ogrin, stavbeni podjetnik, je preskrbel dovolj in pridnih delavcev, ker so v dobrih 14. dneh podrli skoro celo staro cerkev; ima pa za to tudi jako pridnega in izvežbanega polirja, ki med delavci ne trpi nobenega šnopsarja. Bog daj lepo, stanovitno vreme, da bi zidarji hitro napredovali.

Iz Doberniča. Dne 20. maja je bil vojaški nabor v sodnem okraju Trebnje; fantov je bilo precej potrjenih, pa pri nas samo štirje. Pobrali so pa kakor nalašč z gornjega dela župnije tri fante, za katerimi se ne bomo jokali. — Vreme je dosedaj bilo zelo slabo; vedno dež nagaja, tako da ne morejo ljudje detelje spravljati. — Poročil se je dne 27. maja g. učitelj Josip Zakrajšek z gpdč. Josipino Verce iz Korit pri Doberniču. Poročil ju je brat nevestin Josip Verce na Brezjah. Mladima poročencema obilo sreče in blagoslova! — Umrl je dne 30. maja Anton Kic, po domače Črvan iz Vrhov pri Doberniču. Ker sta se s sinom večkrat hudo prepirala, se sumi, da je njegova smrt s tem v zvezi. Nesrečni alkohol mu je torej vzel posestvo, nazadnje pa še življenje.

Iz Pulja smo prejeli sledeči dopis: Čital sem v „Dol. Novicah“ od otvoritve belokranjske železnice 25. maja t. l.; mene in mojo družino je to v srce razveselilo. Pokazal sem tudi prijateljem in znancem otvoritveno številko Novic, ki so z veseljem segali po njih in jih čitali. Želimo vsi skupaj, da bi Bog dal celi naši krasni belokranjski deželici srečo, Novicam pa čim več naročnikov. Ivan Stravs.

Iz Cerkelj na Dolenjskem. Dne 24. maja 1914 je imela kmet. podružnica svoj občni zbor. Dosedaj so imeli podružnico v rokah nasprotniki. Pa so tako imenitno vodili in gospodarili, da je kmet. družba v Ljubljani pooblastila preč. g. župnika Antona Gabriča s prošnjo, da bi napravil red. Zadnjo nedeljo je izpolnil željo kmet. družbi. Na občnem zboru je bil izvoljen za načelnika g. Jože Račević iz Dol. Skopice, v odbor pa gg. Martin Pleterški, trg. v Cerkljah, Al. Marinček, Janez Žibert, pos. istotam, Janez Ivšič, pos. v Krškivasi in Dragotin Rošthar, nadučitelj v Cerkljah. — Vsi so naši možje, razen g. Al. Marinček, ki se pa razlikuje od drugih nasprotnikov v tem, da je značajan mož in da ima smisel za skupno gospodarsko delo. Upamo, da bo kmet. podružnica po delovanju novega odbora popravila, kar je zagrešil prejšnji odbor. — Cerkljanski občinski odbor je napravil zelo pameten sklep, da ne da nobenemu gostilničarju licence za godbo in ples. Vsi pošteni možje so pozdravili z veseljem ta sklep, ker dobro vedo, da rodi ravno ples večkrat največje pretepe in duševna zla. Nasprotniki seveda niso zadovoljni, posebno se je jezil gostiln. Vahčić, ki je imel ples v kljub prepovedi obč. odbora. Okr. glavarstvo v Krškem ga je pa podučilo, da je županstvo več kakor razni hujskači in mu dalo malenkostno kazen — 100 kron.

Prečna. Že v 2. številki „Dol. Novic“, se je pisalo da se je pričelo v naši fari novo društveno življenje. Imamo Marijino družbo in izobraževalno društvo, gasilno

društvo, Marijin vrtec in pevsko društvo, namerava se ustanoviti tudi društvo „Bogomila“. Prav izvrstno se izkažejo naši fantje v pevskem društvu. Prav tako! Fantje le korajžno naprej! Ne poslušajte onih zmedencev, ki vas in vaše starše po svojih časopisih zmerjajo in obrekujejo, ter vas odvrtačajo od poštenih društev. Ne poslušajte jih, ako pravijo, da vseh teh društev ni nič treba: „Poprej, v starih časih smo samo z motiko in krampom delali, pa smo pošteno živeli!“ Je že res, kramp in motika sta potrebna za obdelavanje polja, društvo pa za izobrazbo naše mladine. Pomislite, koliko pretepev in pobojev se je čulo pred 10. leti. Odkar se ustanavljajo razna društva, pa postaja mladina vse bolj resna in pametna. Prevdarite, kaka nedoslednost gospoduje v liberalnih družinah: O Božičnih praznikih se je pralo in čedilo v hiši, vsa pajičevina je izginila, ves prah je moral iz stanovanja. V tako čedno stanovanje se je postavilo jaslice, zraven jaslic pa svetilke. Toda tam na omari je bil smrad, strup za celo družino — bil je namreč list, ki prihaja vsak teden v to hišo, list, ki najgrše napada ravno Onega, kateremu se je luč pri jaslicah prižgala, ter zasramuje njegove namestnike in vse, kar je z Njim v zvezi. Hišni gospodar moli! „Zgodi se Tvoja volja...“ toda časniki na omari pobija teden za tednom njegovo molitev. — Trdi se, da je mož značajan! Da, značajan v zmedli! — Torej ne tako! Ampak združeni v poštenih društvih pojdemo naprej z društvenimi močmi po poti resnične krščanske naprednosti!

Prečna. Čujemo, da se na Straži nekaj ruje proti gasilnemu društvu, da se celo namerava ustanoviti liberalno gasilno društvo. Za enkrat rečemo: Zapomnite si vsi tisti, ki delate zgago, da je podirati lahko, zidati težko.

Št. Peter. Važen sestanek se je vršil 17. m. m. v Št. Petru v zadevi nameravanega brodu. Poleg interesentov in domačih obč. odbornikov so se pomenka udeležili tudi trije deželni poslanci, namreč gg.: Jarc, grof Margheri in Zure. Po končanem razgovoru na licu mesta se je vršila občinska seja. Sklenili so: šentpeterska občina napravi brod z dovozno potjo kot občinski. A pokriti morajo biti vsaj stroški za brod od strani interesentov, oziroma dobljenih podpor. — Pri nas je prijetno, da je v celi župniji samo pet gostiln. Še bolj prijetno bi bilo, ko bi se vsi gostilničarji držali policijske ure, kar je njihova dolžnost. Županstvo bo gotovo poskrbelo, da ne bodo gostilničarji svojevoljno kršili tozadevnega reda. Z novim zakonom o občinskih taksah bo še lažje krotiti uporne gostilničarje.

Iz Adlešič 26. maja. Kako smo se veselili Belokranjci otvoritve belokranjske železnice in se pripravljali na ta veseli in za nas zgodovinski dan, da ga proslavimo, kar je mogoče, lepo in slovesno! Žalibog pa, da nam je neugodno vreme vse skazilo, kar smo nameravali prirediti v čast visokim gostom, da pokažemo naše stare običaje, kolikor se jih je še ohranilo, in vso našo lepo, tako raznolično in zanimivo narodno našo. Poiskali smo vse naše nekdanje narodne noše, kolikor jih je bilo še mogoče dobiti. Adlešičani smo prišli v Črnomelj že ob 9. uri, kmalo za nami Preločani in za temi Dobljčani s svatbo, za temi pa so se pripeljali na treh vozeh Viničani s zastavami. Že ta dohod v Črnomelj bil je prav zanimiv, žal, da ni bilo nikogar, ki bi bil fotografiral te lepe prizore. Bila je prilika, kakršne najbrž ne bo več. In kako lep vspored smo imeli pripravljen za popoldan! Žal, da nam je dež vse uničil. Mislili smo prirediti „zelenega Jurja“, naše „préljice“ (predice) bi bile pokazale, kako se dandanes predejo v zimskih večerih na skupnem „prelu“ in si pripovedujejo pri tem povesti ali zapojevajo naše narodne pesmi. Ravno to skupno „prelo“ nam je ohranilo največ „starinskih popevk“, ka-

tere sem priobčil v „Bisernicah“. A danes so tudi te že pozabljene. S starimi ženami so legle v grob. K sreči smo jih še o pravem času, pred 20—25 leti, zapisali. Za predicami bi bile nastopile „krésnice“, naše in viniške, ki bi bile „kresóvale“, ene po „starinskem“ napevu, druge po novejšem. V skupini Adlešičanov bi bila tudi ženina in nevesta, zadnja s prav zanimivim vencem na glavi, podobnem kroni, in s parto ter nápletom. Tudi viniška skupina je imela ženina in nevesto, ki je bila zopet nekoliko drugače oblečena in napletena in je imela tudi „parto“. Posebno zanimiva je bila tudi naša viniškega ženina. Nastopili bi bili tudi Bojančani v svoji vrlo zanimivi noši in nazadnje dobljiška svatba s zastavo in godbo ter črnomaljska skupina. Še nekaj zanimivega smo hoteli pokazati: kako pišejo Adlešičanke „pisanice“ (velikon. piruhe). Začele so že s svojim delom in pisanjem, pa je ploha vse pregnala.

Belokranjski - vestnik. -

Umrli je Janez Krašovec, orožniški stražmojster v Gradacu v 44. letu svoje starosti. Pokopali so ga pri Treh Farah pri Metliki. Grob je blagoslovil č. g. župnik Rome iz Podzemlja. Nagrobni govor je imel g. ritmojster Hartwig; končal je z ginljivimi slovenskimi besedami: „Bodi Ti zemljica lahka! Na svidenje!“ in vrgel peščico prsti na krsto. Rajni je žrtev svojega poklica in zapušča ženo in 4 nepreskrbljene otroke.

Vinica. Zadnji semenj 25. maja je bil kljub otvoritvi belokranjske železnice še dosti dobro obiskan. Prodalo se je največ pitane živine v Reko. Cena živini je zelo padla — a nasproti je cena mesa pri mesarjih ista kakor v največji draginji. Tudi pri nas se dobe taki hudobneži, ki posestnikom sedaj poškodujejo trte in previjače. Nekemu posestniku je bilo polomljenih nad 30 previjačev. Pritožbe se pa čujejo od več strani. Gorje tistemu, kdor to dela! Enkrat bo sigurno zasačen! — Zapustil nas je sredi maja vodja tukajšnjega boletnega urada g. Slabe. Bil je vesten in marljiv uradnik. Na njegovo mesto je prišel g. Samsa iz Idrije. Upamo, da se bo novi gospod kmalu privadil Belokranjcev.

Slovo stare belokranjske pošte. V torek, dne 26. maja so zadnjič pripeljali v Črnomelj stari poštni vozovi. Vso vožno pošto ob progi je z drugim dnem prevzela železnica. Odslej bo vozila stara pošta le še v Kočevje in na Vinico. Kakor nalašč za slovo, ravno zadnji dan stare pošte v Črnomlju niso dobili nikake pošte. Črnomaljski žakelj so pomotoma obdržali v Gradacu, svojega pa poslali v Črnomelj. Črnomaljski g. poštar je sicer takoj, še isti dan gradaški žakelj returniral, a gradaški poštar niti popoldan ni črnomaljske pošte vrnil. Tako so v Črnomlju bili celi dan brez časopisov. Upamo, da bo odslej tudi konec raznih nerednostij; naj bi bila ta nerednost res zadnja!

Ameriški novičar.

V Washingtonu je bila 7. maja poročena hči predsednika Združenih držav V. Wilsona z zakladniškim tajnikom Viljemom Gibbs Mc Adoo. — V Jolietu je umrl Janez Šauer, rojen v Avstriji. Poročen je bil šele tri mesece s Slovenko Antonijo Papež. Pri vzdigovanju se je pretegnil in vsled ponesrečene operacije umrl. — Dne 10. maja je ondi umrl Matija Klobučar iz Rockdala. — V Bridgeportu O. so imeli Slovenci od 22. do 26. aprila mal misijon, ki ga je vodil č. o. Zakrajšek iz New Yorka. Ljudje so se čutili kakor v stari domovini, lepi govori, slovensko petje, še drugorodci so jih občudovali. — V Brockwayu Min. je umrl Tomaž Peternel, rojen na Dovjem. — V Forest City Pa. se je 30. aprila ponesrečil Jos. Gerčman. Plast kamenja se je

utrgala nad njim ter ga do smrti pobila. Rojen je bil v fari Višnjagora pri Zatičini. — Dne 7. maja je bil v Chicagu bivši senator Lorimer krščen, ker je prestopil v rimskokatoliško cerkev. On je sin presbiterijanskega pastora. „Več nego 15 let sem proučeval vse knjige, ki sem jih mogel dobiti o cerkvi. Nazadnje sem spoznal, da moram postati katoličan“, je dejal ob tej priliki.

V Lorainu O. je bil v slovenski cerkvi dne 7. maja poročen Josip Šetina, doma iz Bučevasi. — V Widen W. Va. je nek pijani Anglež obstrelil rojaka Franca Turšič v nogo ter ga težko poškodoval. — V Abbeville Pa. je bil poročen Alojzij Benčina z Antonijo Košmerlj, oba doma iz Loškega potoka na Dolenjskem. — V Bridgeport-Lansinyu O. sta se poročila Franc Potnik s Frančiško Rozina in Janez Selak z Marijo Kajn. Selak je rodod iz fare Bučka na Dolenjskem.

Loterijske številke.

Trst, 3. junija 14 64 5 74 89

Posredovanje dela.

Kuharico, postaranega pastirja in več poljskih delavcev sprejme takoj Josip Dular, posestnik in mlinar v Vavti vasi pri Straži.

Stalno kmečko delo išče s 15. junijem t. l. vsacega kmečkega dela več, bivši zaprisežen gozdni čuvaj, sedaj vinogradnik Jakob Bajc pri č. g. župniku Hladniku v Trebelnem pri Gornjem Mokronogu.

Listnica upravnštva:

Gosp. Bedene Antonio, Alfaite Curityba, Brasilien. Denar smo prejeli in tudi vpisali in sicer je do konca leta 1915. plačan list popolnoma. Pozdrav!

Veliko tovarniško podjetje z zalogo v Novem mestu, išče za takojšnji vstop zanesljivega in pridnega okrajnega zastopnika kateri bi bil tudi z inkaso poverjen. Ponudbe pod „zastopnik“ na upravo tega lista. 42-3-1

KEIL^{ov} LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.

Keil-ova pasta za čevlje 30 v.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.

Keil-ovo leščilo za pōde 90 v.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: I. Petek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.
Ljubljana: Leskovec & Meden.
Skofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Otto Homan. 21-6-5

VINO

domačega pridelka, jako dobro, se proda v vsaki množini od 57 l naprej, liter 40 do 48 vinarjev — v graščini Bajnof pri Rudolfovem. 36-3-2

Nekdanji poštni hlev

v Rudolfovem, se takoj odda kot za hlev, klet, skladišče, ali karkoli. 43-2-1

Več se izve pri g. pl. Fichtenau.

J. Krajec nasl.

-- Novo mesto --

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna izvršuje točno in lično vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — V zalogi ima vedno cerkvene, šolske, občinske in vsakovrstne druge tiskovine.

Knjigoveznica je prav do bro urejena in sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd., ter rabi v to le najboljše blago. Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust.

Knjigarna ima knjige iz lastne zaloge, kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. **Zaloga šolskih knjig.** 3-0-3

Prodajalna je založena z vsa papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki.

Važno naznanilo.

Zaradi prevelike zaloge

KLOBUKOV

najnovejše oblike in v različnih barvah sem znižal cene takó, da oddajem klobuke, ki so veljali

poprej 12.— kron sedaj za 10.— kron

10.—	8.—
8.—	6.—
6.—	4.—
4.—	3.—
3.—	2.—
2.—	1.—

Namesto slamnikov za moške prodajam tudi prav lahke

klobuke po 1-20 kron do 1-60 kron.

Sklenil sem delati z najmanjšim dobičkom zraven svojih drugih obrti. Tudi se ne bodem več vozaril s klobuki po sejmovih, ker se blago vse pokvari ter bodem lahko že zaraditega postregel vsacemu edino-le z dobrim in nepokvarjenim blagom in tako po ceni, da cenejše ne more nihče prodajati. O tem se lahko vsak prepriča in bode tudi vsak gotovo zadovoljen. 5-12-4

Odl. spoštovanjem se priporočujem

LEOPOLD KOPAČ,

domača in že veliko let obstoječa prodajalna klobukov v Novem mestu (Glavni trg).

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ %

1-0-9

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.